

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Quæstiones, Qvæ Dispvatæ Dicvntvr, & Quæstiones
Quodlibetales, siue Placitorum eiusdem S. Thomæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Vtrum anima separata intelligat omnia naturalia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72780](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72780)

Et eis aliud habens quidditatem, & aliud quidditas ipsa. Sed tamen aliud est in eis esse, & aliud quidditas. Deus autem est ipsum suum esse subsistens: unde sicut cognoscendo quidditates materiales non possumus cognoscere substantias separatas, ita nec substantia separata per cognitionem suam substantia possunt cognoscere diuinam essentiam.

Ad xi dicendum, quod per hoc quod impressiones substantiarum separatarum in anima separata deficienter recipiuntur, non sequitur quod nullo modo eas cognoscere possint, sed quod imperfecte eas cognoscant.

ARTICVLVS XVIII.

Utrum anima separata cognoscat omnia naturalia.

Decimo octavo quaeritur, Utrum anima separata cognoscat omnia naturalia. Et videtur quod non, quia sicut dicit Aug. demones multa cognoscunt per experientiam longi temporis, quam quidem non habet anima, mox cum fuerit separata. Cum igitur demon sit perspicacior intellectus quam anima, quia data naturalia in eis manent clara & lucida, ut Dion. dicit. 4. c. de diui. nom. videtur ergo quod anima separata non cognoscat omnia naturalia.

¶ 2 Præ. Anima cum sunt vnita corporibus, non cognoscunt omnia naturalia. Si igitur separata a corporibus omnia naturalia cognoscunt, videtur quod post separationem, habent duplicem scientiam, vnam acquisitam hic, & aliam ibi, quod videtur impossibile, quia duae formae eiusdem speciei non sunt in eodem subiecto.

¶ 3 Præ. Nulla virtus finita potest super infinita. Sed virtus anime separata est finita, quia, & essentia eius finita est, ergo non potest super infinita. Sed naturalia intellecta sunt infinita, nam species numerorum & figurarum & proportionum infinitae sunt. ergo anima separata non cognoscat omnia naturalia.

¶ 4 Præ. Omnis cognitio est per assimilationem cognoscentis & cogniti. Sed impossibile videtur esse, quod anima separata cum sit immaterialis assimiletur naturalibus, cum sint materialia. ergo impossibile videtur quod anima separata naturalia cognoscat.

¶ 5 Præ. Intellectus possibilis se habet in ordine intelligibilium, sicut materia prima in ordine sensibilium. Sed materia prima secundum unum ordinem non est receptiua nisi vnus formae. ergo cum intellectus possibilis separatus non habeat nisi unum ordinem, cum non trahatur ad diuersa per sensus, vsque non possit recipere nisi vnam formam intelligibilem. Et ita non potest cognoscere omnia naturalia, sed vnum tantum.

¶ 6 Præ. Ea quae sunt diuersarum specierum, non possunt esse vni & eidem similia secundum speciem: cognitio autem fit per assimilationem speciei. ergo vna anima separata non potest cognoscere omnia naturalia, cum sint speciei diuersa.

¶ 7 Præ. Si anima separata cognosceret omnia naturalia, oportet quod habeat in se formas quae sunt similitudines rerum naturalium. Aut igitur quantum ad genera & species tantum, & sic non cognosceret in diuisa, & per consequens nec omnia naturalia, quia in diuisa maxime videntur esse in natura, vel etiam quantum ad indiuisa, & sic cum indiuisa sint infinita, sequitur quod in anima separata sint similitudines infinitae, quod videtur impossibile. Non igitur anima separata cognoscat omnia naturalia.

Sed dicebatur, quod in anima separata sunt tantum

A similitudines generum & specierum, sed applicatio eas ad singularia potest singularia cognoscere.

¶ 8 Sed contra. Intellectus vniuersalem cognitionem quam habet poenese te, non potest applicare nisi ad particularia quae iam nouit. Si enim scio quod omnis mula est sterilis, non possum applicare nisi ad hanc mulam quam cognosco. Cognito enim particularis praecedat naturalem applicationem vniuersalis ad particulare, non enim applicatio huiusmodi potest esse causa cognitionis particularium, & sic particularia animae separatae remanebunt ignota.

¶ 9 Præ. Vbiusque est cognitio, ibi est aliquis ordo cognoscens ad cognitum. Sed animae damnatorum non habent aliquem ordinem. Dicitur. n. Iob. 10. quod ibi. Cin inferno. Nullus ordo &c. ergo ad minus animae damnatorum non cognoscerent naturalia.

¶ 10 Præ. Aug. dicit in lib. de cura pro mortuis agenda, quod anima mortuorum ea quae hic sunt omnino scire non possunt: naturalia autem sunt quae hic sunt. ergo anima mortuorum non habet cognitionem naturalium.

¶ 11 Præ. Omne quod est in potentia reducitur in actum per id, quod est in actu. Manifestum est autem, quod anima humana quoadiu est corpori vnita, est in potentia respectu vel omnium vel plurimorum quae naturaliter sciri possunt, non enim omnia scit actu. ergo si post separationem non scit omnia naturalia, oportet quod per aliquid reducatur in actum: hoc autem non vult esse nisi intellectus agens quo est omnia fieri, ut dicitur in 3. de anima.

Sed per intellectum agentem non potest reduci in actum omnium intelligibilium, quae non intellexit: comparat. n. Phylo. in 3. de anima, intellectum agentem lumini, phantasmata vero coloribus, lumina autem non sufficit ad faciendum visum in actu omnium visibilium, nisi & colores adsint. ergo nec intellectus agens poterit facere intellectum possibilem actu respectu omnium intelligibilium, cum phantasmata ad esse non possint animae separatae, cum non sint in organis corporeis. Sed dicebatur, quod non reducitur in actum omnium naturaliter scibilium per intellectum agentem, sed per aliquam superiorem substantiam.

¶ 12 Sed contra. Quandoque aliquid reducitur in actum per agens extraneum quod non est sui generis, talis reductio non est naturalis. Sicut si aliquod sanabile sanetur per artem vel per virtutem diuinam, erit sanatio artificialis & miraculosa, non autem naturalis, nisi quando sanatio fit per principium intrinsecum proprium autem agens & connaturale respectu intellectus possibilis humani, est intellectus agens. Si igitur intellectus possibilis reducatur in actum per aliquid superius agens, & non per intellectum agentem, non erit cognitio naturalis de qua nunc loquimur. Et sic non aderit omnibus animabus separatis, cum in solis naturalibus omnes animae separatae conueniant.

¶ 13 Præ. Si anima separata reducatur in actum omnium naturaliter intelligibilium, aut hoc erit a Deo, aut ab angelo. Non autem ab angelo ut videtur, quia angelus non est causa naturae ipsius animae, unde nec naturalis animae cognitio vult esse per actionem angeli. Si militer est inconueniens vsque, quod animae damnatorum a Deo recipiant tantam perfectionem post mortem ut cognoscat omnia naturalia, nullo igitur modo vsque, quod animae separatae omnia naturalia cognoscat.

¶ 14 Præ. Vltima perfectio vniuscuiusque existentis in potentia est, ut reducatur in actum quantum ad omnia secundum quod est in potentia. Sed intellectus possibilis humanus non est in potentia naturali nisi omnium intelligibilium naturalium, quae naturali cognitione.

Quaest. dif. S. Tho. GG gnitio.

Cap. 11. 15. & 16. 10. 4.

C6. 18. 10. 2.

Com. 18. & 19. 10. 2.

gnitio ne intelligi possunt. Si ergo anima separata intelligit omnia naturalia, videtur quod ois substantia separata ex sola separatione habeat vltimam suam perfectionem quæ est felicitas. Frustra igitur sunt alia adminicula ad felicitatem consequendam adhibita, si sola separatio a corpore, hoc animæ præstare potest, quod videtur inconueniens.

¶ 15 Præt. Ad sciētiam sequitur delectatio. Si igitur animæ omnes separatæ cognoscunt omnia naturalia, videtur quod animæ damnatorum maximo gaudio persuantur, quod videtur inconueniens.

¶ 16 Præt. Super illud Isa. 16. Abramam nesciuit nos, dicit glo. nesciunt mortui etiam sancti, quid agunt viui etiam eorum filij. Sed ea quæ inter viuos hic aguntur, sunt naturalia, ergo animæ separatæ nō cognoscunt omnia naturalia.

SED CONTRA. Anima separata intelligit substantias separatas. Sed in substantijs separatis sunt species omnium naturalium, ergo anima separata cognoscit omnia naturalia.

Sed dice. quod non est necessarium quod qui videt substantiam separatam, videat omnes species in intellectu eius existentes.

4. dialog. c. 33. 12. mor. cap. 13.

¶ 2 Sed contra est quod Greg. dicit. Quid est quod non videant, qui videntem omnia vident? videntes igitur Deum vident omnia ea quæ Deus videt, ergo & eadem ratione & videntes angelos, vident ea quæ angeli vident.

¶ 3 Præt. Anima separata cognoscit substantiam separatam, in quantum est intelligibilis, non enim videt eam visu corporeo. Sed sicut est intelligibilis substantia separata, ita & species in intellectu eius existens, ergo anima separata non solum intelligit substantiam separatam, sed etiã species intelligibiles in ipsa existentes.

¶ 4 Præt. Intellectum in actu est forma intelligentis, & est vnum cū intelligente. Si igitur anima separata intelligit substantiam separatam intelligentem omnia naturalia, videtur quod ipsa omnia naturalia intelligat.

6. 7. to. 2.

¶ 5 Præt. Quicquid intelligit maiora intelligibilia, intelligit etiã minorã, vt dicitur in 3. de anima. Si igitur anima separata intelligit substantias separatas, quæ sunt maxime intelligibilia, vt supra dictum est, videtur sequi quod intelligat omnia alia intelligibilia.

art. 5. huius questionis.

¶ 6 Præt. Si aliquid est in potentia ad multa, reducit in actum quantum ad oia illa ab actu, quod est actu omnia illa, sicut materia quæ est in potentia calida & sicca, ab igne fit actu calida & sicca. Sed intellectus possibilis a se separatæ est in potentia ad omnia intelligibilia. Actuum autem a quo recipit influentiam, scilicet substantia separata, est in actu respectu omnium illorum, ergo vel reducet animam de potentia in actum, quantum ad omnia intelligibilia, vel quantum ad nullum. Sed manifestum est, quod non quantum ad nullum, quia animæ separatæ aliqua intelligunt, quæ etiam hic non intellexerunt, ergo quantum ad omnia. Sic igitur anima separata intelligit omnia naturalia.

Inser mediū & sine illi?

¶ 7 Præt. Dionys. dicit in 5. c. de diu. no. quod superiora in entibus sunt exemplaria inferiorum. Substantiæ autem separatæ sunt supra res naturales, ergo sunt exemplaria rerum naturalium. Et ita animæ separatæ per inspectionem substantiarum separataram, videtur quod cognoscant omnia naturalia.

¶ 8 Præt. animæ separatæ cognoscunt res per formas influxas: sed formæ influxæ, dicuntur esse formæ ordinis vniuersi, ergo animæ separatæ cognoscunt totum ordinem vniuersi. Et sic cognoscunt oia naturalia.

¶ 9 Præt. Quicquid est in inferiori natura, totum est in

superiori. Sed anima separata est superioriorum naturalibus: ergo omnia naturalia sunt quodammodo in anima: sed anima cognoscit se ipsam, ergo cognoscit omnia naturalia.

¶ 10 Præt. Quod narratur Luc. 26. de Lazaro, te nō est parabola, sed res gesta, vt Greg. dicit, patet per hoc, quod persona per nomen proprie primitur. Ibi etiam dicitur, quod dicitur in inferno Abraham cognouit, quem ante non cognouit, ergo pari ratione animæ separatæ, etiam eorum, cognoscunt aliqua, quæ hic non cognoscunt, & sic videtur quod cognoscant omnia naturalia.

RESPON. Dicendum, quod anima separata intelligit oia naturalia, sed nō simpliciter, sed euidentiam considerandum est, quod talis ratio ad inuicem, ut quicumque inuenitur inferiori natura inueniatur excellentius in superiori, sicut ea quæ sunt in istis generalibus & communibus sunt nobiliori modo in corporibus, sicut in causis vniuersalibus. Causa autem & alia huiusmodi sunt in istis inferioribus, vt qualitates particulares & formæ. Sed in corporibus sunt velut quædam vniuersales, quibus derivantur in hæc inferiora. Similiter quæcumque sunt in natura corporalium, in natura intellectuali. Formæ autem in istis in ipsis rebus corporalibus, sunt magis particulariter. In ipsis vero substantijs angelicis sunt immaterialiter & vniuersaliter. Vnde lib. de causis dicitur, quod ois intelligentia est in Vltimus autem quæcūque sunt in tota creatura sunt in ipso Deo. In creaturis, nō sunt magis & natura, multipliciter & diuinitas simpliciter & vniuersaliter. Et istud esse recte primū. Primo, nō dixit Deus, Et firmamentum intelligitur esse ferre in verbo Dei. Secundo, dicit Deus firmamentum, per quod intelligitur firmamenti in intelligentia angelica. Tertio, dicitur est ita, per quod intelligitur esse propria natura, ut Aug. exponit, & simpliciter.

¶ Sicut enim a Deo proflexerunt res, ita etiam in natura subsisterent, ita ex diuina sapientia, per formam rerum in substantijs intellectuales, intelligerent: vnde considerandum est, quod quod aliquid est de perfectione nature, etiam perfectionem intelligibilem pertinet, in quantum que non sunt de perfectione nature proprie propter aliud, scilicet vt in eis saltem, per naturam intendit. Natura enim intendit generalem, non hunc hominem, nisi in quantum generalem, non potest esse nisi sit hic homo. Et dicitur Philosophus dicit in lib. de animabus, quod generatis causis accidit, vt species oportet accedere in causam finalem, accidit etiam vniuersalibus causis efficientem vel materiam, quantum quod est in specie, sit de intentione nature, cognoscere species rerum pertinet ad perfectionem intelligibilem, non autem cognitio modum nisi forte per accidens: hæc igitur perfectio, quæ est in specie, non tamen eodem modo. Nam in inferioribus sunt formæ intelligibiles rerum magis vniuersales. In inferioribus autem sunt magis vniuersales, & sunt minus vniuersales, quæ magis recedunt ab uno primo simpliciter, & quantum ad particularitatem rerum, sed magis in superioribus est potentior eius intellectus.

¶ Sicut enim a Deo proflexerunt res, ita etiam in natura subsisterent, ita ex diuina sapientia, per formam rerum in substantijs intellectuales, intelligerent: vnde considerandum est, quod quod aliquid est de perfectione nature, etiam perfectionem intelligibilem pertinet, in quantum que non sunt de perfectione nature proprie propter aliud, scilicet vt in eis saltem, per naturam intendit. Natura enim intendit generalem, non hunc hominem, nisi in quantum generalem, non potest esse nisi sit hic homo. Et dicitur Philosophus dicit in lib. de animabus, quod generatis causis accidit, vt species oportet accedere in causam finalem, accidit etiam vniuersalibus causis efficientem vel materiam, quantum quod est in specie, sit de intentione nature, cognoscere species rerum pertinet ad perfectionem intelligibilem, non autem cognitio modum nisi forte per accidens: hæc igitur perfectio, quæ est in specie, non tamen eodem modo. Nam in inferioribus sunt formæ intelligibiles rerum magis vniuersales. In inferioribus autem sunt magis vniuersales, & sunt minus vniuersales, quæ magis recedunt ab uno primo simpliciter, & quantum ad particularitatem rerum, sed magis in superioribus est potentior eius intellectus.

¶ Sicut enim a Deo proflexerunt res, ita etiam in natura subsisterent, ita ex diuina sapientia, per formam rerum in substantijs intellectuales, intelligerent: vnde considerandum est, quod quod aliquid est de perfectione nature, etiam perfectionem intelligibilem pertinet, in quantum que non sunt de perfectione nature proprie propter aliud, scilicet vt in eis saltem, per naturam intendit. Natura enim intendit generalem, non hunc hominem, nisi in quantum generalem, non potest esse nisi sit hic homo. Et dicitur Philosophus dicit in lib. de animabus, quod generatis causis accidit, vt species oportet accedere in causam finalem, accidit etiam vniuersalibus causis efficientem vel materiam, quantum quod est in specie, sit de intentione nature, cognoscere species rerum pertinet ad perfectionem intelligibilem, non autem cognitio modum nisi forte per accidens: hæc igitur perfectio, quæ est in specie, non tamen eodem modo. Nam in inferioribus sunt formæ intelligibiles rerum magis vniuersales. In inferioribus autem sunt magis vniuersales, & sunt minus vniuersales, quæ magis recedunt ab uno primo simpliciter, & quantum ad particularitatem rerum, sed magis in superioribus est potentior eius intellectus.

riores substantia in paucis formis vniuersalibus ob-
 tinent perfectione intelligibilem, vt cognoscant na-
 turas rerum, vsq; ad vltimas species. Si aut in substā-
 tijs inferioribus esset formae adeo vniuersales sicut
 sunt in superioribus, cum hoc q̄ habent inferiore
 virtutem intellectiuam, non consequerentur ex hu-
 iusmodi formis vltimam perfectionem intelligibili-
 lem, ut cognoscerent res vsque ad indiuisibiles spes-
 cies, sed remaneret earum cognitio in quadam vni-
 uersalitate & confusione, quod est cognitionis im-
 perfecta. Manifestum est enim, q̄ quāto intellectus
 fuerit efficacior, tanto magis ex paucis pōt multa
 colligere: cuius signū est q̄ rudibus & tardioribus
 oportet singillatim exponere & extra particularia
 inducere ad singula. Manifestum est enim, q̄ anima
 humana est infima inter oēs intellectuales substan-
 tias, vnde eius capacitas naturalis est ad recipiendū
 formas rerum conformiter rebus materialibus. Et
 ideo anima humana vnita est corpori, ut ex rebus
 materialibus species intelligibiles possit recipere se-
 cundum intellectu possibilem, nec est ei maior vir-
 tus naturalis ad intelligendum, quā ut fm huius-
 modi formas sic determinatas in cognitione intel-
 ligibili perficiatur: vnde & lumē intelligibile quod
 participat, quod dicitur intellectus agens, hanc operatio-
 nē habet, ut in hmōi, spēs intelligibiles faciat actū:
 quoniam igitur aīa est vnita corpori, ex ipsa vnione
 corporis habet aspectum ad inferiora a quibus ac-
 cipit species intelligibiles proportionatas suae intel-
 lectiue virtuti, & sic in scientia perficitur: sed cū fue-
 rit a corpore separata, habet aspectum ad superiora
 tm, a quibus recipit influentiam specierum intelli-
 gibilium vniuersalium. Et licet minus vniuersaliter re-
 cipiantur in ipsa quā sunt in substantijs superiori-
 bus, tamen non est sibi tanta efficacia virtutis intel-
 lectiue, ut per hmōi genus specierum intelligibiliū,
 possit perfectam cognitionem consequi, intelligē-
 do specialiter & determinate vnumquodq; sed in
 quadam vniuersalitate & confusione, sicut cognos-
 ceuntur res in principijs vniuersalibus. hanc autē co-
 gnitionem acquirit aīa separata subito per modū
 influentiae, & nō successiue per modum instructio-
 nis, ut Orig. dicit. Sic dicendum est igitur, q̄ anime
 separata naturali cognitione in vniuersali cognos-
 cunt omnia naturalia, non autē specialiter vnum-
 quodque. De cognitione autem quam habent ani-
 mae sanctorum per gratiam alia ratio est, nam secū-
 dum illam angelis adacquātur, prout vident omnia
 in uerbo, ergo respondendum est ad obiectiones.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod secundum
 Aug. demones tripliciter res cognoscunt, quādā
 per reuelationem bonorum angelorum, quae scilicet
 sunt supra cognitionem naturalem corū, sicut
 mytheria Christi & ecclesiae & alia hmōi, quādā ve-
 rō cognoscūt a cumine proprii intellectus, scilicet
 ea quae sunt naturaliter scibilia, quādā uero per ex-
 perientiam longi temporis, scilicet euentus futu-
 rorum contingētium in singularibus, quae non per-
 se pertinent ad cognitionem intelligibilem, ut di-
 ctum est, vnde de eis ad praesens non agitur.

AD SECVNDVM dicēdū, q̄ in illis qui scientiam ali-
 quorū naturalū scibiliū in hac uita acquisierunt,
 erit determinata cognitio in speciali eorum q̄ hic
 acquisierunt, aliorū uero vniuersalis & confusa. un-
 de nō inutile erit eis scientiam acquisiuisse, nec est
 inconueniens q̄ vtraque scientia eorundē scibilium
 addit eisdem, cum non dicitur ambae vnius rationis.

AD TERTIVM dicēdū, q̄ rō illa non pertinet ad
 ppositū, eo q̄ nō ponimus q̄ aīa separata cogno-
 scat oīa naturalia in speciali vnde nō repugnat eius
 cognitioni infinitas specierū q̄ est in numeris, figu-
 ris, & proportionibus: quia tm eodē modo possēt
 concludere hāc ratio cōtra cognitionē angelicā,
 dicendū est q̄ species figurarum & numerorum &
 hmōi, non sunt infinita in actu, sed in potentia tm:
 nec est et inconueniens q̄ virtus substantiae intel-
 lectualis finitae ad hmōi infinita extēdat se, quia virtus
 intellectiua est quodammodo infinita, in quantum
 non est terminata per materiam, vnde & vniuersale
 cognoscere potest, qd̄ quodammodo est infinitū,
 in quantum de sui ratione potentia continet infinita.

BAD QVARTVM dicēdū, q̄ formae rerū materialium
 sunt in substātijs immaterialibus immaterialiter, &
 sic est assimilatio inter vtrumque quātum ad ratio-
 nes formarum non quantum ad modum essēdi.

AD QVINTVM dicēdū, q̄ materia prima nō se hēt
 ad formas nisi dupliciter, vel in potētia pura, vel in
 actu puro: eo q̄ formae naturales statim vt sunt ī ma-
 teria habent operationes suas nisi sit aliqd̄ impedi-
 mētum: qd̄ ideo est, quia forma naturalis nō se hēt
 nisi ad vnū, vnde statim q̄ forma ignis est ī materia,
 facit eum moueri sursum. Sed intellectus possibilis
 se hēt ad species intelligibiles tripliciter: q̄ nō n. se
 habet in potentia pura, sicut ante adiscere, q̄ nō, au-
 tē in actu puro, sicut cū adū cōsiderat, q̄ nō, autem
 medio modo inter potētia & actū, sicut cū est scien-
 tia in habitu & nō in actu. Cōparatur igitur forma
 intellecta ad intellectu possibilem, sicut forma natu-
 ralis ad materiam primā, prout est intellecta in actu,
 nō prout est habitualiter. Et inde est, q̄ sicut materia
 prima simul & semel nō informat nisi vna for-
 ma, ita intellectus possibilis nō intelligit nisi vnum
 intelligibile, potest tamen scire multa habitualiter.

AD SEXTVM dicendum, quod substantiae cogno-
 scētī potest aliquid assimilari dupliciter. Aut secun-
 dum suum esse naturale, & sic nō assimilatur diuer-
 sa secundum specie, cum ipsa sit vnius speciei, aut se-
 cundū esse intelligibile, & sic secundū q̄ hēt diuer-
 sas species intelligibiles, sic p̄nt ei assimilari diuersa
 secundum specie, cum tamen ipsa sit vnius speciei.

AD SEPTIMVM dicēdū, q̄ aīa separata nō solū co-
 gnoscūt species sed indiuidua, nō tm oīa, sed aliqua.
 Et ideo non oportet, q̄ sint in ea species infinitae.

AD OCTAVVM dicēdū, q̄ applicatio vniuersalis
 cognitionis ad singularia nō est causa cognitionis
 singularium, sed consequēs ad ipsam, quō autē ani-
 ma separata singularia cognoscat, infra quaretur.

AD NONVM dicēdū, q̄ cum bonū cōsistat in mo-
 do, specie, & ordine fm Aug. in lib. de natura boni,
 intantū inuenit in re aliqua de ordine, in quantum in-
 uenit ibi de bono. In dānatis autē nō est bonū gra-
 tia, sed naturā, vnde nō est ibi ordo gratiae, sed natu-
 ra, qui sufficit ad huiusmodi cognitionem.

AD X. dicendum, q̄ August. loquitur de singula-
 ribus quae hic sunt, de quibus dictum est, quod nō
 pertinent ad cognitionem intelligibilem.

AD XI. dicendum, q̄ intellectus possibilis nō pōt
 reduci ad actū cognitionis omnium naturalium p̄ lu-
 men solū intellectus agētis, sed p̄ aliquā superiore
 substātiā, cui actu adest cognitio omnium naturalium.
 Et si qs̄ recte cōsideret, intellectus agēs fm ea quae
 Philo. de ipso tradit, nō est actiuum respectu intelle-
 ctus possibilis directe, sed magis respectu phārasima-
 tū q̄ facit intelligibilia actu, p̄ quae intellectus possi-
 bilis

Quaest. dif. S. Tho. GG 2

